

Jumayeva X.A.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Maxsus pedagogika logopediya yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. *Bu maqolamizda barcha oilalarda farzandlarni axloqiy huquqiy jihatdan tarbiyalash. Eng muhimi-adolat, burch, vatanparvarlikni shakillantirish, ona vatanni sevish hissini uyg'otish kabi mavzular yoritib berilgan.*

Kalit so'zlar. *Odob-axloq, vatanni sevish, farzand tarbiyasi, bilimsiz, aqilsiz, kasb hunar, telefon, internet, ilm-fan yangiliklari. Qimmatli vaqt, mehnat, saydlar, biz yoshlar, qog'ozbozlik, madaniyat, transport harakati.*

Kirish. Har qanday tarbiya, xususan nasihat oiladan boshlanadi. Farzand tarbiyasi qanchalik erta boshlansa, tarbiya natijasi shunchalik samarali va natijali bo'ladi. Shu fikirni ayta olamizki erta yoshda ularni yaxshilik tomon burish, yaxshilikka yetiklash bir muncha osonroq kechadi.

Tarbiyasizlikdan vujudga kelgan yomon xulq va odatlarni keyinchalik qayta tarbiyalash yo'li bilan qisman tuzatish mumkin. Ammo buning uchun juda ko'p mehnat talab qiladi.

Yaxshi tarbiya, ba'zilar o'ylaganidek, bir soatlik yoki bir kunlik ish emas. Maqsadli tarbiya tarbiyachidan chidam, matonat, katta bilim va tajriba talab qiladi. Shu joizki har-bir ota – ona farzandlarni tarbiyalashda avvalambor o'zi tarbiyaga bilim va malakaga ega bo'lish lozim. Tarbiyaning bosh maqsadi bir-biriga mehribonlik oqibatli insonlarni voyaga yetkazishdir. Ota-onalar shuni unutmaslik kerakki – bugun farzandlar tarbiyasiga etibor bermagan kishi oradan yillar o'tib qiyinchilikka hattoki uysiz, oilasiz qolishlari ham mumkun.

Aqlli, bilimli, mehnatsevar, iymon-e'tiqodli, tarbiyali, farzand nafaqat ota-onaning , balki butun insonlarni jamiyatning eng katta boyligidir. Har bir farzand shaxsi oilada shakillanadi. Oilada farzandlarni o'z burchiga sadoqat ruhida tarbiyalash mas'uliyat, onglilik, vijdon kabi fazilatlar bn chambarchas uzviy bog'liqdir . Bunda ota-onaning o'zaro samimiy munosabati, ularning farzandlari bilan yaqin, do'stona munosabatda bo'lishi, ularning kelajakdagi orzu maqsadlarini tushunib olishlari aniq bir reja va maqsad qo'yishlarini, farzandlarning sog' salomat voyaga yetishlari uchun asos bo'ladi.

Har bir inson tarbiya jarayonida yaxshi xulq atvorga, odatlarga va aql farosat omillariga ega bo'lgan bo'lsa, hayot saboqlarini shunchalik yaxshi anglaydi va yaxshi ishlarni ezgu ammallarni amalga oshiradi.

Agar qanchalik aksi bo'lib tarbiyasi kam, hayotiy ko'nikmalari, hayotiy tajribalari oz dunyo qarashi tor bo'lsa bunday shaxs bazan bilib bilmay yomon ishlarga yomon yo'llarga tarbiyasiz ishlarga qo'l uradi.

Hesh qachon bolalarni tarbiyalashda yo'l qo'yilgan xat6 kamchiliklarga aslo yo'l qo'ymasligimiz,ko'z yummasligimiz shart. Barchamizning hayotimizda qisman bo'lsa ham kuzatiladiki bazi bir insonlar odobsiz, bilimsiz, aqlsiz, giyohvand, ota-onasiga qo'l ko'taradigan, ota-onasini vaqtida qadriga yetmaydigan o'sib kelayotgan bolalarining ham qo'rquvda, hadikda, baxtsiz yashashiga sababchi bo'layotgan kishilar, kimsalar uchraydi. Bunday kimsalarning ham paydo bo'lishiga asosiy sabab ota- onalari deb o'ylayman. Har bir ota-ona bolasining insoniy xatti-harakatlariga ularning tarbiyasiga dunyo qarashiga e'tiborsizligi loqaydligi sabab bo'lgan deb ayta olaman.

Bolalar tarbiyasida tezda ijobiy natijalarga erishish uchun ularga bilim berish bilan birga, ma'lum mehnat jarayonlariga jalb etish, kasb va mutaxassislik sir-sinoatlarini qo'shib o'rgatish maqsadga muvofiq bo'la oladi deb o'ylayman. Tarbiya ishining ba'zan samarasiz bo'lishiga asosiy sabablardan biri tarbiya jarayonida tartib intizomning bo'lmasligi. Har bir inson qanchalik mehr – muhabbat va tartib -intizom asosida tarbiyalansa yomon yo'llardan yomon hatti harakatlardan shunchalik yiroq bo'ladi.

Tarbiyaning murakkabligi qiyinligi, mas'uliyatligi shundaki u hech qachon tugamaydi , ya'ni kishi tug'ulgandan to umrining oxirigacha o'lginicha doim zarur darkor bo'ladi deb baralla ayta olaman. O'sib kelayotgan har bir bolaga har bir shaxsga doimo to'g'ri tarbiya berish kerak . Bu esa tarbiyaning tinimsiz davriyligini va abadiyligini ko'rsatadi.

Bugungi kunda dunyo turli sohalarda o'zgarib, shiddat bilan rivojlanib taraqqiy etayotgani hech kimga sir emas. Ilm olish, kasb kor bilan shug'ullanish insonlarning o'zaro muloqat va fikir almashinuvida ham yangidan yangi o'zgarishlar, yangidan yangi goyalar, ulkan rivojlanishlar bo'layotgani hech kimga sir emas.

Internet, telefon, ijtimoiy tarmoqlar, ommaviy axborot vositalari orqali muloqat va axborot almashinuviga xizmat qiluvchi facebok, tvitter, telegram, Instagram kabi dasturlarni misol qilsak bo'ladi. Ilm -fanning yutug'i bo'lmish bu yangiliklarning qulay tomon va imkoniyatlaridan bir nechtasini aytadigan bo'lsam

- Insonlarning uzog'ini yaqin qilish .
- Mushkulini oson qilish .
- Vaqtning tejalgani
- Kashfiyotlar .
- Qog'ozbozlikka chek qo'yish .
- Malumotlarni oson tarqatish .
- Masofadan turib ilm olish .
- Dunyo yangiliklaridan bir zumda voqif bo'lish.
- Uyda ishlashning qulayligi.
- Transport harakitining kamaygani bilan.

Tanganing ikkinchi tomoni bo'lganidek internet bizning ikkinchi oilamiz, do'stimiz va hatto o'zimizga aylanib borayotgani hech kimga sir emas. Har kuni ertalab 80 foiz yoshlar internet bilan har xil saytlardagi to'g'ri va noto'g'ri axborotlar bilan tongni qarshi olayotgani achinarli holat desak adashmaymiz .

Ijtimoiy tarmoqlar qon qonimizga singib ketayotganini o'ylagan sari odamni hadik qo'rquv qamrab oladi. Keling biz talabalar barcha yoshlarga biz internet nazoratida emas u bizning nazoratimizda bo'lishini bot bot eslatib o'taylik. Unga bog'lanib qolmaylik, unga bo'lgan ehtiyojimizni ongli ravishda jilovlay olaylik. Shunday qilaylikki uni faqat bizga xizmat qilishga majbur qilishimiz lozim. Shunday ekan , internet asiriga aylanmasdan o'zimizni himoya qilishimiz lozim. Har bir yosh avlod vaqt o'zining qimmat baho boyligi ekanligini anglashi shart.

Xulosa. Mening xulosam shundan iboratki biz yoshlar oltinga teng bo'lgan vaqtimizni soatlab internet tarmoqlariga ajratayotganimiz hech kimga sir emas. Bu olamga g'arq bo'lgan yoshlarning deyarli ko'pchiligida insoniylik, mehr -oqibat tuyg'ulari muomala madaniyati kamayib kambag'allashib borayabdi . Yaqinlariga, ota-onasiga ham internetga ajratganchalik ko'p vaqt ajratmayotganligini o'zi ham sezmay qoyabdi deb aytsam mubolag'a bo'lmaydi. Agar o'zimizni sinab ko'rishimiz uchun bir kun vaqtimizni internetga ajratmay foydali ish bilan fan bilan shug'ullansak bir kunimiz qanchalik unumli bo'lganini sezamiz

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zMe. Birinchi jild. Toshkent , 2000-yil
2. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi – O'zbekiston Respublikasi
3. Ashurali. M. 2022- Yil Hozirgi kundagi ta'lim tizimida onlayn texnologiyalarga asoslangan me'todni ta'limga joriy qilishning aktualigini 25-28 bet
4. Qosimova. K. , Matchanov .S., G'ulomova .X., Yo'ldosheva .SH., Sariyev .Sh., Ona tili o'qitish metodikasi. Nashir , 2009-y, 163 bet.
5. Mirahmedova, S. N. (2021). Is'xoqxon Ibrat asarlarida ma'naviy-axloqiy qarashlarning o'ziga xos xususiyatlari. *Academic research in educational sciences*, 2(5), 770-778.
6. Nusratilloevna, M. S. (2023). Ma'naviy makonning falsafiy muammolari. *So 'ngi ilmiy tadqiqotlar nazariyasi*, 6(7), 128-130.
7. Mirahmedova, Shohida (2023). Ma'naviy makonning falsafiy muammolari. *SO'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 6(7), 135-137.
8. Mirahmedova, S. (2023). Ma'naviy makonga oid yondashuvlar. *Ilm-fan va ta'lim*, 1(7).
9. Sirojiddinovna, H. D. (2023). Scientific-theoretical foundations of the formation of students'independent learning skills based on the" case-study" approach in

teaching english. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(11), 638-645.

10. Sirojiddinova, H. D. (2024). The improvement of language skills (speaking, listening, reading, and writing) for self-directed learners. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 2(19), 231-236.

11. Sirojiddinova, H. D. (2024). Inquiry-based learning: exploring methods that encourage students to ask questions and actively seek answers. *So ‘ngi ilmiy tadqiqotlar nazariyasi*, 7(1), 143-148.

12. Khaitmirzayeva, M. D. (2024). PEDAGOGICAL WAYS OF COGNITIVE COMPETENCES IN FUTURE TEACHERS BASED ON ACMEOLOGICAL APPROACH. *World Economics and Finance Bulletin*, 32, 146-148.

13. Maxmudova, D. X. (2023). Kognitiv kompetentlikni rivojlantirishning akmeologik texnologiyasini joriy etish shart-sharoitlari. *GOLDEN BRAIN*, 1(34), 19-24.

14. Dilnoza, M., Munira, A., & Olimjon, A. (2022). INFLUENCE OF INVOLUTION ON DIFFERENTIAL EQUATIONS WITH SECOND-ORDER CONSTANT COEFFICIENTS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876*, 16(01), 40-44.

15. Makhmudova, D. H., & Dekhkonov, F. N. (2016). TAKE PART INVOLUTION THE CONSTANT COEFFICIENT EQUATION DIFFERENTIAL. *Новая наука: Теоретический и практический взгляд*, (4-3), 52-54.

16. Махмудова, Д. Х. (2014). Вероятность генотипов в n-м поколении. *Молодой ученый*, (1), 33-35.

17. Makhmudova, D. H., & Dekhkonov, F. N. ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ НАУКИ.

18. Асадов, Т. (2021). ХАРАКТЕРИСТИКА АФФИКСОВ-ча/-ларча/часига,-ан,-она ВЫРАЖАЮЩИЙ ЗНАК. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 6(6).

19. Hamroyevich, A. T., & Qizi, Y. U. I. (2021). Natural characteristics of expressing sign affixes.

20. Hamroyevich, A. T. L. (2021). MUALLIF NUTQI METAFORALARINING YUZAGA KELISH ASOSLARI XUSUSIDA: Asadov To ‘Iqin Hamroyevich Buxoro davlat universiteti o ‘zbek tilshunosligi kafedrasida dotsenti, ffn. In *Научно-практическая конференция*.

21. Hamroyevich, T. A. WORDS ABOUT WORDS.

22. Жўраев, А. (2020). Тинчликпарварлик – маънавий юксалиш жараёнининг юксак қадрияти. *ilm sarchashmalari*, 1(1), 32-35.

23. Жураев, А. (2019). Физическая культура и спорт как инструмент патриотического, миротворческого и духовно-нравственного воспитания молодежи. конференции, 1(1), 246-247.
24. Жураев, А. (2019). Ўзбекистонда барқарор тараққиётнинг тинчликпарварлик тамойили билан узвийлиги. НамДУ илмий ахборотномаси, 7-сон, 143-148.
25. Aminovna, A. G. (2022, September). " A thousand and one nights" and european literature. In *E Conference Zone* (pp. 104-107).
26. Aminovna, A. G. (2022). " A thousand and one nights" and Uzbek classic literature. *湖南大学学报 (自然科学版)*, 49(09).
27. Aminovna, A. G. (2021). Ethno-cultural issues in “thousand and one nights”. *Conferencious Online*, 84-85.
28. Астанова, Г. А. (2021). “Минг бир кеча” асаридаги аёллар образида тадбиркорлик ва қаҳрамонлик хусусиятларининг бадиий талқини. *международный журнал искусство слова*, 4(4).
29. Astanova, G. A. Analysis of the image of wise and entrepreneurial women in Shahrizoda stories. *theoretical & applied science Учредители: Теоретическая и прикладная наука*, (9), 533-537.
30. Aminovna, A. G. (2020). Interpretation of the image of the hero woman in the stories of Shahrizoda. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 14365-14373.
31. Mirahmedova, S. (2023). Harakatlar strategiyasi-O'zbekiston milliy taraqqiyotining yangi bosqich asosi hamda jamiyatdagi o'zgarishlar. *PEDAGOG*, 6(5), 42-54.
32. Mirahmedova, S. (2023). Mafkuraviy makon tushunchasining mazmun-mohiyati. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 180-182.
33. Mirahmedova, S. (2023). Ma'naviy makon: imkoniyat va istiqbollar. *RESEARCH AND EDUCATION*, 2(5), 93-95.
34. Nusratilloevna, M. S. (2023). Spiritual Space: Opportunities and Prospects. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 2(9), 230-234.